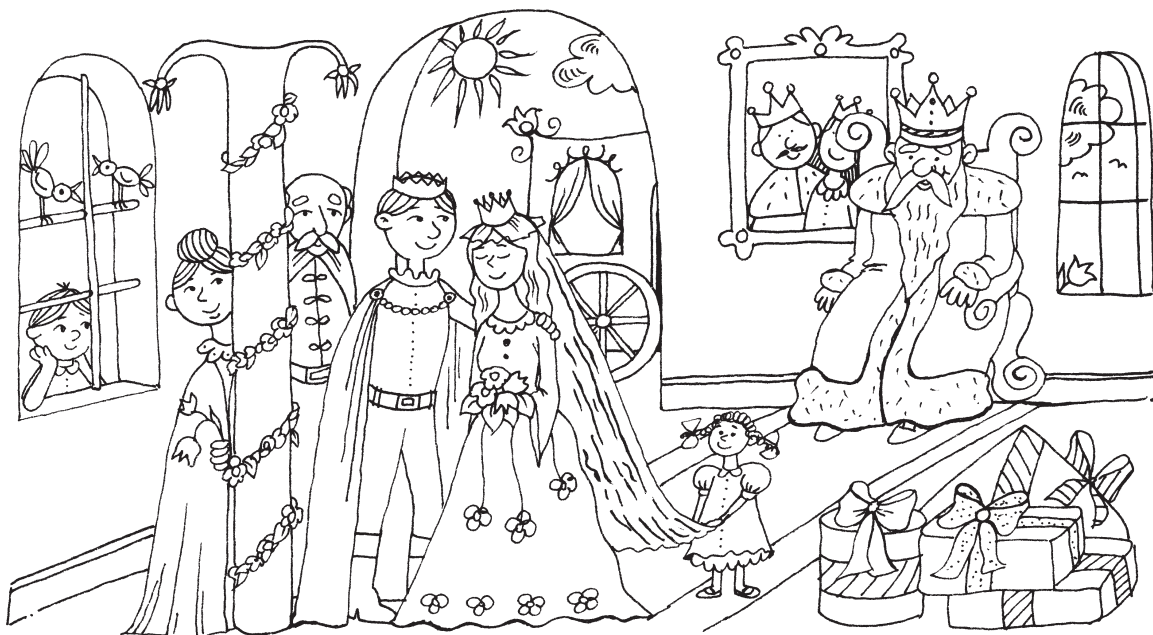

A SZÓFAJOK ÉS HELYESÍRÁSUK

A főnév

1. Képről főnevek

Gyűjts a képről a megadott kérdőszóra válaszoló főneveket!

Ki? _____

Kik? _____

Mi? _____

Mik? _____

2. Mire gondolok?

Találjon ki valaki az osztályból egy főnevet! Azután tegyen fel olyan kérdéseket, amelyekre a gondolt főnév hangzik el válaszként akár toldalék nélküli, akár toldalékos formában! Addig kérdezzen, ameddig valaki ki nem találja a főnevet! A kitalálendő főnév semmilyen formában nem hangozhat el a kérdésekben.

Pl.: A kitalálendő szó: *bánya*.

Kérdések: Hol dolgozik a hét törpe mindennap? Hol keresik a szenet?

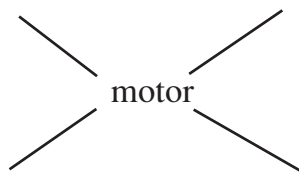
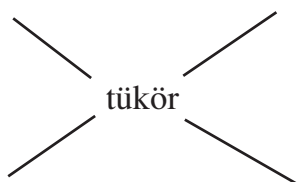
3. Összekeveredett betűk

Találd ki, hogy mely főnevek betűi keveredtek össze! Írd le a megtalált főneveket! A főnevek az 1. feladat képéhez kapcsolódnak.

rákily, opatal, gévned, nyeszonymasz, gőlévény, ótnih, éjadnák, izgal

4. Mi jut eszedbe?

- a) Írd le, milyen négy főnév jut eszedbe a *tükör* szóról!
- b) Írd le, milyen négy főnév jut eszedbe a *motor* szóról!

- c) Hasonlítsátok össze a fiúk és a lányok főneveit!
- d) Egészítsd ki a listád egy-egy olyan főnévvel, amelyet csak a lányok írtak!
- e) Írj le egy-egy olyan főnevet is, amelyet csak a fiúk írtak!

5. Főneves kocka

- a) Készítsetek egy főneves kockát a padtársaddal! Írjátok fel a kockák oldalára a következő betűket!

K A B L E M

- b) Dobjatok a kockával, és írjatok olyan betűvel kezdődő főneveket, amilyent a kocka mutat!

6. Milyen kezdőbetűvel?

- a) Írd le helyesen a megfelelő kezdőbetűkkel a következő szavakat! Melyik szót lehet kis és nagy kezdőbetűvel is leírni?

laci, szabó, tiszta, opel, bükk, európa, boci, göncölszekér, mátra, nemzeti dal

- b) Másold le a szavakat helyesen számítógéppel is! Figyeld meg, mi történik! Aláhúzza-e a szavakat a helyesírás-ellenőrző program?

7. Párkereső

- a) Másoljátok le a következő szókétyákat, majd vágjátok ki őket!
b) Húzzatok a kártyák közül egyet-egyet!
c) Sétáljatok és nézelődjétek az osztályban addig, amíg mindenki meg nem találja a párját!

Hold	személynév
Magyar Nemzet	állatnév
Cirmos	földrajzi név
Honda	csillagnév
Kazinczy-díj	intézménynév
Magyar Államvasutak	márkanév
Fekete István	cím
Szeged	díjnév

8. Szónégyzet

- a) Találj meg minél több főnevet a szónégyzetben! Olvasd össze a betűket vízszintesen, függőlegesen, átlósan, oda és vissza! Egy szón belül a betűk összeolvasásakor többféle irányban is haladhatsz. Használj fel minden betűt, akár többször is!

A	M	G	N
K	A	N	Á
M	J	A	L
E	N	E	Z

P	B	U	D
A	N	N	A
O	P	U	R
L	E	D	Ó

- b) Írd le a megtalált főneveket csoportosítva! Segítenek a megadott betűk és a hiányzó betűket jelző vonalak. (Szgy. 1.)

Köznevek: k _ _ _ l, z _ _ e, z _ j, m _ _ a, l _ _ g

Tulajdonnevek: A _ _ a, D _ _ a, N _ p, O _ _ l, B _ _ a, D _ _ a

9. Folyóírással

Írd be folyóírással a táblázat megfelelő rovatába az alábbi tulajdonneveket! Ügyelj a helyesírásukra!

BAMBI, LOTTI, MAGGI, A MAGYAR HELYESÍRÁS SZABÁLYAI, KÉPES SPORT,
OKTATÁSI MINISZTERIUM, AKADÉMIAI KIADÓ, KÖRÖS, NAGYKÖRÖS,
ARANY JÁNOS, KINCSEM, FERRARI

Személynevek	
Állatnevek	
Földrajzi nevek	
Intézménynevek	
Címek	
Márkanevek	

10. Régies magánhangzók

a) Olvasd fel a következő családneveket!

b) Kösd össze azokat a családneveket, amelyekben ugyanaz a régies magánhangzó fordul elő! Karikázd be ezeket a magánhangzókat! Figyeld meg a kiejtésüket!

Ady	Eördög
Eötvös	Maár
Paál	Csoóri
Joó	Kölcsey

11. Régies mássalhangzók

a) Olvasd fel a következő családneveket!

b) Kösd össze azokat a családneveket, amelyekben ugyanaz a régies mássalhangzó fordul elő! Karikázd be a régies betűket! Figyeld meg a kiejtésüket!

Balogh	Hercegh
Móricz	Takách
Petz	Rátz
Kováts	Áts
Forgách	Váczi

12. Fiúk és lányok városa

a) Nevezzétek el a fiúkról a várost környező dombokat, hegyeket, patakokat, tavakat!

Pl.: Béla-csúcs

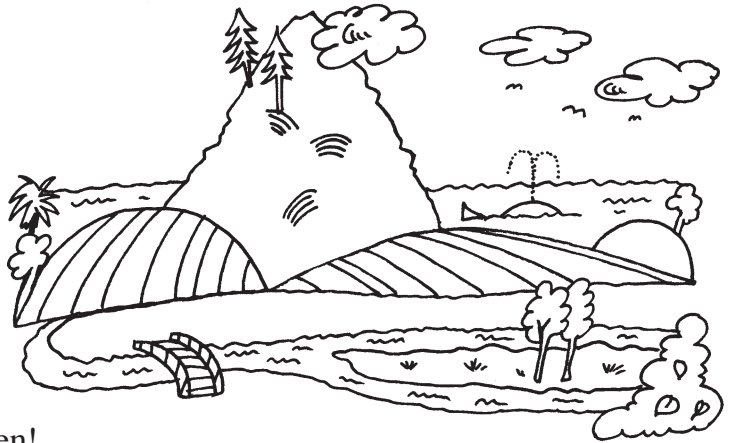
b) Nevezzétek el a város utcáit, tereit, sétányait, hídjait a lányokról!

Pl.: Aranka körút

13. Mesélő nevek

a) Párosítsd össze a szavakat úgy, hogy mesebeli földrajzi neveket kapj!

Csörge	sziget
Hullám	síkság
Kerek	hegy
Lapos	patak
Magas	domb
Kincses	tenger

b) Írd le a földrajzi neveket helyesen!

14. Melyik a főnév?

a) Húzd alá a főneveket a műsorcímekben!

Jó barátok; Hajnali gondolatok; Szoknyás fejeadász; Vallási műsorok;
Álmodó ifjúság; Kamera a hátizsákban; Az Alpok titkai; Unokáink is látni fogják;
Donna játszóháza; Kapa, kasza, fakanál; Az építészet csodái; Társaink a bolygón

b) Másolj egy-egy olyan műsorcímet, amely illik a meghatározásra! Írj minden sorba más-más címet!

Csak főnév van a címben: _____

Egyes számú főnév van a címben: _____

Többes számú főnév van a címben: _____

Tulajdonnév van a címben: _____

Összetett szó a főnév a címben: _____

15. Csak főnevekkel

a) Húzd alá a tulajdonneveket a szövegben!

Baradla-tanösvény (Aggtelek–Jósvafő) – sárga jelzés

Az Aggteleki Nemzeti Park legrégebbi és leglátogatottabb tanösvénye. A Baradla-barlang aggteleki és jósvafői bejáratát köti össze. A 7,5 kilométeres felszíni túraútvonalon természeti és kulturális értékekkel ismerkedhetnek meg a látogatók. Az ösvény mentén 18 tájékoztató tábla található. Időigénye kb. 3 óra. Kirándulásvezető füzet kapható a Tourinform Irodában és a barlangpénztáraknál.

b) Válaszolj a kérdésekre csak főnevekkel a szöveg alapján! A főneveken kívül csak névelő lehet a válaszodban.

Miről szól a szöveg? _____

Mit köt össze a túraútvonal? _____

Mi tájékoztatja a látóivalókról a túrázókat? _____

Hol kapható kirándulásvezető füzet? _____

16. Sztárinterjú

a) Készíts sztárinterjút a padtársaddal! Írd le a válaszait csak főnevekkel!

b) Mutasd be utána a társadat a válaszai alapján az osztálynak!

Legfőbb álma: _____

Kedvenc étele: _____

Kedvenc szórakozása: _____

Kedvenc filmjének címe: _____

Kedvenc könyvének címe: _____

17. Érdeklődés

Sétáljatok az osztályban, és addig kérdezzétek társaitokat, amíg minden kérdésre nem kaptok választ! Minden sorba egy-egy osztálytársatok teljes nevét írjátok!

Ki szeret sakkozni? _____

Ki szereti a tökfőzeléket? _____

Ki szokott lefekvés előtt olvasni? _____

Ki szereti az egereket? _____

Ki tud cigánykereket hányni? _____

18. Páros kikérdező

a) Olvassátok el a szókapcsolatokat! Válasszátok ki az A, a B vagy a C pontot! Találjátok ki, hogy mi lehet az összefüggés a szókapcsolat tagjai között! Mondjatok minél több ötletet!

Pl.: kölyök és mosoly A kölyök arcán mindig mosoly látható.

A) kastély és erkély, bagoly és gólya, bélyeg és persely

B) kristály és kehely, gereblye és boglya, kályha és veszély

C) pulyka és pocsolya, bivaly és vályú, furulya és ünnepély

b) Jegyezd meg a kiválasztott pontban olvasható szókapcsolatokat!

c) Kérdezzétek ki egymást a pároddal!

d) Takard le a szókapcsolatokat, és írd le emlékezetből minél többet közülük!

A)

B)

C)

e) Javítsátok ki a pároddal közösen a leírt szókapcsolatokat!

19. Szaladgálós szókereső

a) Írjátok fel a következő 10-10 szót szókérttyákra!

A)

állomás	vallomás	poggyász	mennyezet	szakáll
pötty	balett	kakukk	gramm	csekk

B)

szalag	szőlő	szíj	csat	elem
háló	bakancs	köpeny	agancs	csalán

b) Alakítsatok párokat! A pár egyik tagja lesz a diktáló, a másik a jegyzetelő.

c) Tegyétek le a szókétyákat különböző helyekre az osztályban (a padlóra, az ablakpárkányra, a tanári asztalra, a falra stb.)!

d) Azután a diktálók egyszerre induljanak szókeresésre! Minél rövidebb idő alatt diktálják le a megtalált és elolvasott szavakat társuknak!

Játékszabály:

A szókétyákat nem szabad felemelni. A diktálók olvassák el, jegyezzék meg, majd a helyükön emlékezetből diktálják le az elolvasott szavakat! A diktálók feladata az is, hogy pontosan mondják meg a társuknak, hogyan kell írni a lediktált szót. Az a páros nyer, amelyik jegyzetelő tagja legelőször hibátlanul leírja mind a 10 szót. A verseny után minden pár ellenőrizze, hogy helyesen írták-e le a szavakat!

20. Összetett szavak

a) Válaszd ki az összetett szavakat a következő szavakból!

mentés, nyomtatás, adatlap, szerkesztés, eszköztárak, vonalzó, másolás, csere, nagyítás, töréspont, oldalszámok, lábjegyzet, kép, betűtípus, szegély, nyelv

b) Keresd meg a felsorolt szavakat a számítógép menüsorában és annak alpontjaiban! Másold le azokat az összetett szavakat, amelyeket megtaláltál a számítógépen!

21. Többes szám?

a) Húzd alá a szó sorban azokat a szóalakokat, amelyek végén a -k a többes számot jelöli!

berek, eprek, könyvek, barack, tálak, sisak, barack, szándék, kosarak, maradék, tajték, gyerek, üvegek, szilánk, várak, kamrák, alak, halak, kerek, kérek, képek

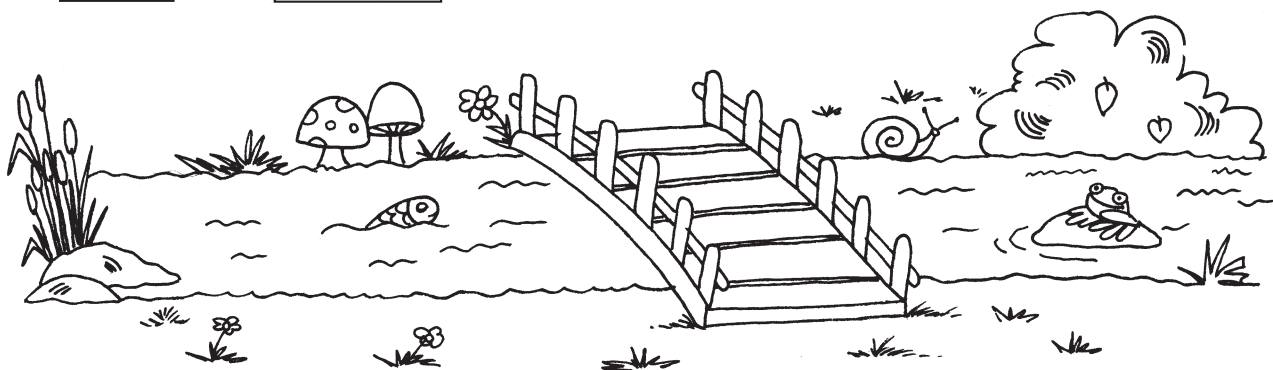
b) Olvasd fel szótagolva a többes számú főneveket!

c) Másold le a többes számú főneveket egyes számban!

22. Toldalékológép

Kapcsolj a főnevekhez többféle toldalékot! Írd le a toldalékos főneveket!

part híd víz	+	-i	=	_____
		-ig		_____
		-ból/-ből		_____
		-ról/-ről		_____
		-t		_____
		-k		_____
-ért	_____			

23. Szótagolva

Másold le az előző gyakorlatban leírt toldalékos főneveket szótagolva!

24. Főnévfigyelő

a) Hallgassatok meg egy mesét a Szöveggyűjteményből! (Szgy. 2.) Figyeljétek meg, milyen főnevek fordulnak elő benne! De még ne írjatok semmit!

b) Hallgassátok meg ismét a mesét, és írjatok le a történetből minél több főnevet hallás után!

c) Hasonlítsátok össze és egészítsétek ki a listákat páros munkában!

d) Azután hallgassátok meg ismét a mesét! Bővítsétek a listákat újabb főnevekkel!

e) Ellenőrizzétek a leírt főnevek helyesírását a Szöveggyűjtemény 2. számú szövege segítségével!

f) Meséljétek el a történetet emlékezetből a felsorolt főnevek felhasználásával!

25. Mi a toldalék?

Másold le a Szöveggyűjtemény 2. számú szövegéből a következő szavak toldalékos alakjait!

virág: _____

növény: _____

herceg: _____

26. Szóboncoló

Másold le a főneveket a minta alapján!

kertben, lányát, hangja, pillanatban, tündért, feleségül

Szótő	Toldalék
kert	ben

Szótő	Toldalék

27. Szókereső

a) Másold le a következő szavakat a megfelelő meghatározások mellé!

fájl, szerkesztés, eszközök, sűgő

többes számú főnév: _____

hosszú ó-ra végződő főnév: _____

idegen szó magyarosan írva: _____

igéből képzett főnév: _____

b) Keresd meg a leírt szavakat a számítógép menüsorában! Írd le őket számítógéppel is!

28. Közös főnevek

a) Párosítsd a szólásokat a jelentésükkel!

b) Húzd alá azt a főnevet, amely minden szólásban előfordul!

Lábra áll.	Költekező életet él.
Lába kel valaminek.	Felépül a betegségéből.
Nagy lábon él.	Elvész valami.
Bal lábbal kelt fel.	Egész nap rosszkedvű.

c) Vágd le a függőleges vonallal az aláhúzott főneveken levő toldalékokat!